

โมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต

CAUSAL MODEL FACTORS AFFECTING PARTICIPATION IN EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE OPERATION OF BACHELOR OF EDUCATION PROGRAM

วิรุจน์ บัวงาม^{1*} ผศ.น.ต.ดร.พงศ์เทพ จิระโร² ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง² และ ดร.ปนัดดา จูภาส³
Wirut Buangam^{1*}, Assist. Prof. LCDR. Dr.Pongthep Jiraro², Dr.Sekesan Thongkhambunchong² Dr.Panatda Jupao³

¹สาขาวิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

²ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

³ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

¹Program Educational Research, Measurement and Statistics, Faculty of Education, Burapha University,
Chon Buri 20131, Thailand

²Department of Research and applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University,
Chon Buri 20131, Thailand

³Department of Learning Management, Faculty of Education, Burapha University, Chon Buri 20131, Thailand

*Corresponding author: wirutbuangam@hotmail.com

รับบทความ 3 กรกฎาคม 2561 แก้ไขบทความ 7 ธันวาคม 2561 ตอรับบทความ 20 ธันวาคม 2561 เผยแพร่บทความ มกราคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) วิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต จำนวนทั้งสิ้น 361 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product - Movement Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ด้วยโปรแกรม AMOS ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 149.449 ค่า χ^2 -test เท่ากับ .000 ค่า χ^2/df เท่ากับ 3.397 ค่า CFI เท่ากับ .973 ดัชนี GFI เท่ากับ .939 ดัชนี NFI เท่ากับ .976 ดัชนี RMSEA เท่ากับ .082 ตัวแปรทั้งหมดในโมเดล สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการมีส่วนร่วม ได้ร้อยละ 77.80 และ 3) ปัจจัยด้านองค์กรมีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านบุคคลและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .843 และ .485 ตามลำดับ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรปัจจัยด้านบุคคลมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .366 โดยมีอิทธิพลรวมเท่ากับ .851 ส่วนปัจจัยด้านบุคคล มีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .434

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพการศึกษา, หลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต, การมีส่วนร่วม, โมเดลเชิงสาเหตุ

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the participation in educational quality assurance of the Bachelor of Education Program, 2) verify the consistency of the developed causal model with the empirical data, and 3) analyze the direct effects, indirect effects and total effects of factors affecting the participation in the operation of educational quality assurance of the Bachelor of Education Program. The samples, obtained through Multi-Stage Random Sampling, were 361 academic staff of the Bachelor of Education Program. A set of questionnaires was conducted for data collection and analysis using basic statistics: mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), Pearson Product - Movement Correlation Coefficient, and an analysis of Structural Equation Model (SEM) with AMOS Program.

The findings were as follows:

1. The participation in operating educational quality assurance of the Bachelor of Education Program as a whole was at a high level.

2. The causal model of factors affecting participation in operating educational quality assurance of the Bachelor of Education Program was consistent with the empirical data (The chi-square = 149.449; χ^2 -test = .000; χ^2 /df = 3.397; CFI = .973; GFI = .939; NFI = .976; RMSEA = .082). All variables were able to explain the variance of participation variables with the percent of 77.80, equaling .082.

3. The organizational factors had direct effects toward personal factors, and the participation in the operation of educational quality assurance of the Bachelor of Education Program, with the effect size of .843 and .485, respectively. The indirect effects through personal factors variables was .366 with the total effects of .851. The personal effects had direct effects toward the participation of the operation of educational quality assurance of the Bachelor of Education Program, with the influencing size of .434.

Keywords: Educational Quality Assurance, Bachelor of Education Program, Participation, Causal Model.

บทนำ

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน รอบใหม่ (พ.ศ. 2557-2561) ให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันอุดมศึกษา (Internal Quality Assurance: IQA) ใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน มุ่งเน้นที่การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรให้มีการ ดำเนินการตั้งแต่การวางระบบคุณภาพการควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปีการศึกษา 2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บัณฑิตและส่งเสริมสนับสนุนกำกับติดตาม การดำเนินงานของคณะและสถาบัน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558)

สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและจิตวิทยาการสอนหรือการเรียนรู้ การผลิตครูใหม่หรือการ เตรียมครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนประจำการ รวมทั้งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ สำหรับการศึกษาใน ระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยหรือการเรียนรู้ที่ไม่เป็นทางการ การจัดการศึกษาในสาขาครุศาสตร์/ ศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วยวิชาครูและวิชาเอกที่สอน ทั้งในด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สาขาครุศาสตร์/ ศึกษาศาสตร์ จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการซึ่งเชื่อมโยงและบูรณาการกับสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาคน ทั้งในวัยเรียนและนอกรั้วเรียนให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ , 2554, หน้า 2)

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายหรือสมาชิกในองค์กรเข้าไปมีส่วนในการกำหนดภารกิจ การปฏิบัติงาน การตัดสินใจการร่วมแก้ปัญหาการตรวจสอบไปจนถึงร่วมรับผิดชอบในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์กร (พนรัตน์ สุภาคาร, 2548) ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้สำเร็จ และเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนา (วารินทร์ สีนสูงสุด, 2542) ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่ยังไม่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่เกิดจากการขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร (สมสิทธิ์ สองประสม, 2550; ธวัชชัย ศุภดิษฐ์, 2557) ดังนั้น

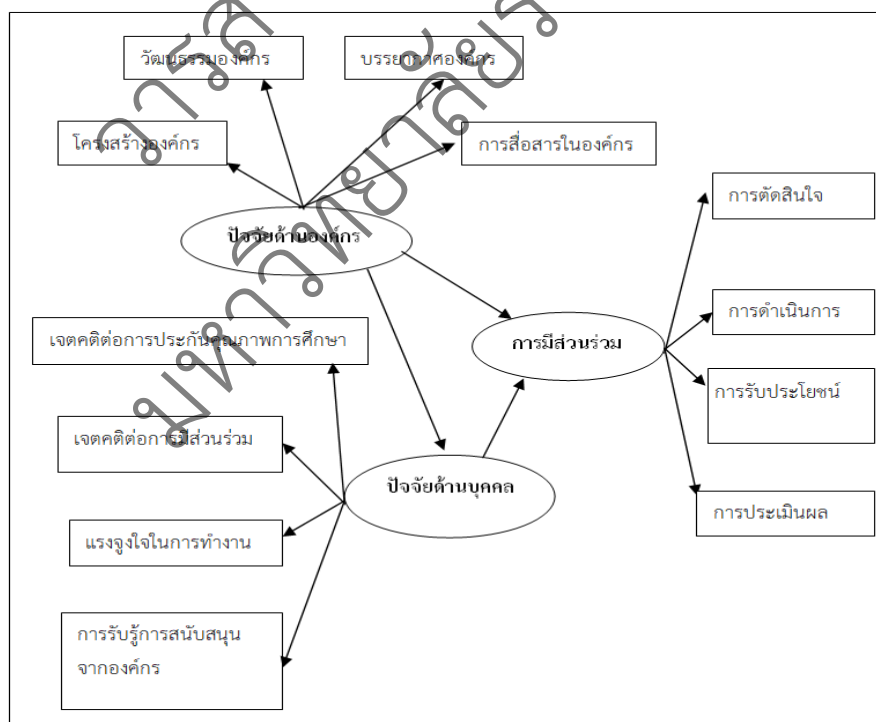
ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุและมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต
2. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. วิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การที่บุคคลมีการแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์กรดำเนินการในทางที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ ด้วยความตั้งใจมองเห็นประโยชน์ขององค์กรเป็นสำคัญ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2537; Juran, 1951) สอดคล้องกับแนวทางในการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องจะสามารถประสบความสำเร็จได้ ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1997) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มาเป็นกรอบในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต และผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออก 2 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยด้านองค์กร ประกอบด้วย 1.1) โครงสร้างองค์กร 1.2) วัฒนธรรมองค์กร 1.3) บรรยากาศองค์กร และ 1.4) การสื่อสารในองค์กร 2) ปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย 2.1) เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา 2.2) เจตคติต่อการมีส่วนร่วม 2.3) แรงจูงใจในการทำงาน และ 2.4) การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (เนตรรัฐ อยู่เจริญ, 2553; จินตนา สระทองขาว, 2554; ปราณี สุทธิศรีสวัสดิ์, 2557; Magdalena Jara, Harvey Mellar, 2009; Turina R. Bakken, 2014) กำหนดเป็นโมเดลสมมุติฐานในการศึกษาครั้งนี้ ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ อาจารย์ประจำ สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ จำนวน 38 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 2,779 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ประจำ สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 38 แห่ง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน (Yamane, 1973, p. 1088) สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543, หน้า 53)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามครอบคลุมตัวแปรการมีส่วนร่วม (PAR) ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ParDM) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (ParOP) 3) การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ (ParBE) และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ParEV) จำนวน 28 ข้อ ข้อคำถามตัวแปรปัจจัยด้านองค์กร (OG) ได้แก่ 1) โครงสร้างองค์กร (OS) 2) วัฒนธรรมองค์กร (OCu) 3) บรรยากาศองค์กร (OCI) และ 4) การสื่อสารในองค์กร (COM) จำนวน 20 ข้อ และข้อคำถามตัวแปรปัจจัยด้านบุคคล (PER) ได้แก่ 1) เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา (AttQA) 2) เจตคติต่อการมีส่วนร่วม (AttPAR) 3) แรงจูงใจในการทำงาน (MOT) และ 4) การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (POS) จำนวน 21 ข้อ ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.6 และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson-product moment correlation) มีค่าอยู่ระหว่าง .535 ถึง .900 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Cronbach Coefficients) มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .939 .966 และ .977 ตามลำดับ

วิธีรวบรวมข้อมูล

จัดส่งแบบสอบถามไปยังคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและขอความร่วมมือส่งกลับทางไปรษณีย์ผู้วิจัยส่งของติดแสตมป์ไปกับแบบสอบถามในการตอบกลับ และติดต่อรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่า มีความสมบูรณ์ จำนวน 361 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และตรวจสอบลักษณะการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood: ML)

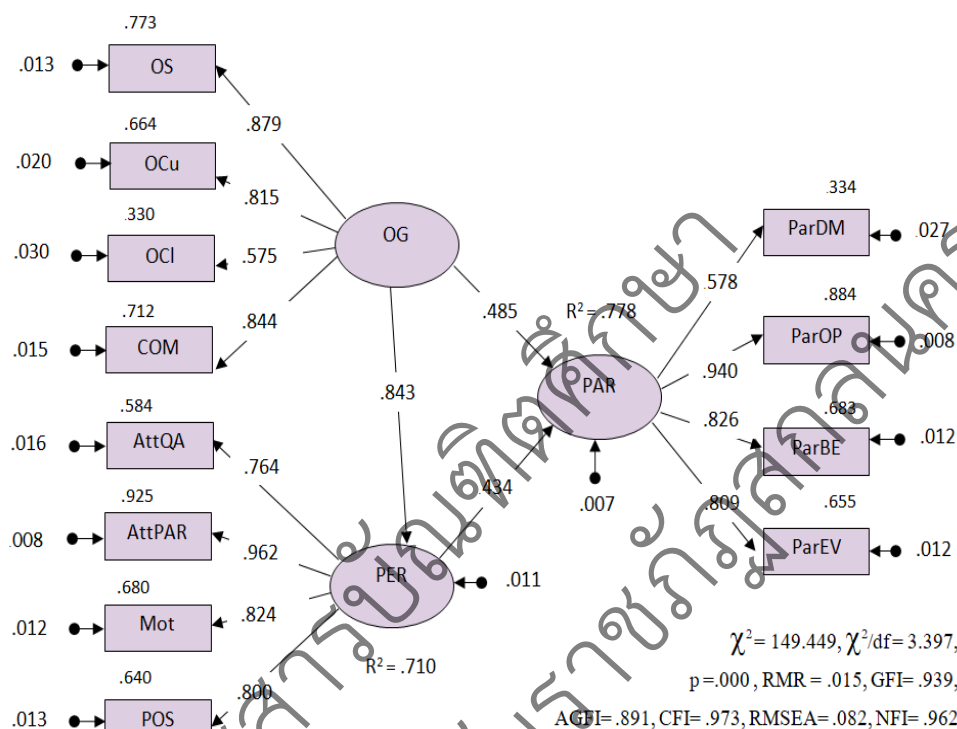
สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, $SD = .39$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.34$, $SD = .30$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ($\bar{x} = 4.32$, $SD = .46$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{x} = 4.27$, $SD = .47$) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำที่สุด ($\bar{x} = 4.07$, $SD = .35$) ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วม	$\bar{x}$	SD	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.34	.30	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.07	.35	มาก
การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์	4.32	.46	มาก
การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	4.27	.47	มาก
เฉลี่ย	4.25	0.39	มาก

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมุติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้พิจารณาทำการปรับโมเดลเพื่อให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น โดยพิจารณาจากทฤษฎีที่นำมาศึกษา ค่าดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันได้ ผลการปรับโมเดล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-square เท่ากับ 149.449 ค่า χ^2 -test เท่ากับ .000 ค่า χ^2 /df เท่ากับ 3.397 ค่า CFI เท่ากับ .973 ดัชนี GFI เท่ากับ .939 ดัชนี NFI เท่ากับ .962 ดัชนี RMSEA เท่ากับ .082 ดังภาพประกอบ 2



ภาพประกอบ 2 โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
หลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต หลังปรับโมเดล

3. อิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) อิทธิพลรวม (Total Effect: TE) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านองค์กร (OG) มีอิทธิพลทางตรง (DE) ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต (PAR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .485 และมีอิทธิพลทางตรง (DE) ต่อปัจจัยด้านบุคคล (PER) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .843 นอกจากนี้ ตัวแปรปัจจัยด้านองค์กร (OG) ยังมีอิทธิพลทางอ้อม (IE) ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตโดยผ่านตัวแปรปัจจัยด้านบุคคล (PER) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .366 และมีอิทธิพลรวม (TE) เท่ากับ .851 และสามารถอธิบายความแปรปรวนการมีส่วนร่วมได้ร้อยละ 77.80 ส่วนตัวแปรปัจจัยด้านบุคคล (PER) พบว่า มีอิทธิพลทางตรง (DE) ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต (PAR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .434 และสามารถอธิบายความแปรปรวนการมีส่วนร่วมได้ร้อยละ 71.10 ดังตาราง 2

ตาราง 2 อิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) อิทธิพลรวม (Total Effect: TE) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย Coefficient of determination: R^2) โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประเมินคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต

Independent Variable	Dependent Variable					
	PER			PAR		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
OG	.843**	-	.843**	.485**	.366**	.851**
PER	-	-	-	.434**		.434**
R^2	.710			.778		

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต มีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ตามระบบและแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งในการผลิตบัณฑิตเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะพึงประสงค์และเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพการดำเนินงานและการบริหารงานระดับหลักสูตรถือว่าสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558, หน้า 41) และเพื่อให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 นอกจากนี้มีการกำหนดจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรในแต่ละหลักสูตรให้มีจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรไม่น้อยกว่า 5 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ทำให้การมีส่วนร่วมของอาจารย์ประจำหลักสูตรมีมากขึ้นและกำหนดให้มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ทำหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนตั้งแต่การวางแผนการควบคุมคุณภาพการติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558, หน้า 39) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่ามีส่วนร่วมในการวางแผนการรับนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการปรับปรุงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพิจารณากิจกรรมพัฒนาศักยภาพและทักษะนักศึกษาทุกชั้นปี ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ พิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ได้รับการสนับสนุนการวิจัย/ผลงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ได้รับการสนับสนุนการปรับปรุง พัฒนาห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ ได้รับกำลังใจจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ตามลำดับ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า มีส่วนร่วมดำเนินการสำรวจการภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ มีส่วนร่วมดำเนินการประเมินคุณภาพของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติประเมินโดยผู้ใชบัณฑิตและมีส่วนร่วมในการประเมินระบบและกลไกการคัดเลือกนักศึกษา ตามลำดับ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า มีส่วนร่วมในการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ มีส่วนร่วมปรับปรุงเนื้อหาในแต่ละรายวิชาในหลักสูตรและมีส่วนร่วมในการจัดทำรายละเอียดรายวิชาและรายละเอียดการฝึกประสบการณ์ก่อนเปิดภาคเรียน ตามลำดับสอดคล้องการศึกษาของ พัชรนันท์ โพธิ์เขียว (2560) ที่พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วิรัช สงวนวงศวาน (2546, หน้า 36) ที่กล่าวว่า การที่จะให้งานบรรลุวัตถุประสงค์หรือสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นเป็นสำคัญ และการประกันคุณภาพภายในถือเป็นเรื่องของบุคลากรทุกคนในองค์กร/หน่วยงานมิใช่เป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ (นงราม เศรษฐพานิช และสุวิมล ว่องวานิช, 2545, หน้า 230)

2. โมเดลสมมุติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์สอดคล้องกับการศึกษาของอมรรพรณ ประจันตวนิชย์ (2550); เนตรรุ้ง อยู่เจริญ (2553); ธีรยวันนัฐ เลียนอย่าง (2556); Chao-Ton Su, Shao-Chang Li &

Chin-Ho Su (2010); Neelaveni, C., & Manimaran, S. (2016) จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งสองปัจจัยร่วมกันอธิบายการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตได้ร้อยละ 77.80 สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต ได้รับอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมจากปัจจัยด้านองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะขององค์กรนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต โดยในปัจจัยนี้ประกอบไปด้วยตัวแปรสังเกตได้คือ ตัวแปรโครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศองค์กร และการสื่อสารในองค์กร ดังนั้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต ควรคำนึงถึงปัจจัยองค์กรภายในหลักสูตรและจัดการให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละคณะ/มหาวิทยาลัย เช่น มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานภายใน กำหนดงานและภาระงานผู้รับผิดชอบ การมอบหมายอำนาจ หน้าที่ และการประสานงานเชื่อมโยงกันกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ค่านิยมร่วมกัน มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดมีความเหมาะสม เสริมสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานรวมทั้งมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น (กิตติมา ปรีดีติติก, 2533; ธร สุนทรายุทธ, 2536; Steers, 1991; Robbins and Jude, 2007)

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านบุคคลมีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยปัจจัยด้านบุคคลประกอบไปด้วยตัวแปรสังเกตได้ คือ เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติต่อการมีส่วนร่วม แรงจูงใจในการทำงาน และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ดังนั้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา หลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต ควรให้ความสำคัญกับบุคลากรภายใน มีการสร้างเจตคติที่ดีและถูกต้อง และมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมซึ่งการร่วมมือกันในการทำงานจะเป็นตัวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น สามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นโดยจะสำเร็จได้นั้นต้องเกิดจากรวมมือของทุกคนในหลักสูตร พร้อมทั้งจะมีส่วนร่วมและปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถมีการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เช่น การให้ความสำคัญกับผู้รับผิดชอบ สร้างขวัญกำลังใจ มีความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ มีความก้าวหน้า มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นธรรม สอดคล้องเหมาะสมกับภาระงานภาระความรับผิดชอบที่ได้รับ รวมถึงการไว้วางใจให้ปฏิบัติงานที่มีความสำคัญผู้บริหารและเพื่อร่วมงานให้กำลังใจ สอบถามปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน เป็นต้น (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต สามารถนำผลการวิจัยนี้ ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร เช่น วิเคราะห์โครงสร้าง การกำหนดภาระงาน หน้าที่ ความรับผิดชอบในหลักสูตร การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ค่านิยม การวิเคราะห์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ เป็นต้น

1.2 หลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต สามารถนำผลการวิจัยนี้ ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรภายในหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษา เช่น การจัดทำโครงการเพื่อให้ความรู้และเจตคติที่ดีการสร้างเจตคติต่อการมีส่วนร่วมและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาด้วยระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเชิงลึกมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือจากตัวแปรในโมเดลนี้ และอาจพิจารณาใช้ระเบียบวิธีวิจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับ (Hierarchical Linear Modeling) เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต โดยนำผลการวิจัยนี้ไปประกอบการพัฒนารูปแบบซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบการประเมินมีความสอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานและบริบทของ

หลักสูตร โดยเฉพาะการนำตัวแปรปัจจัยที่ได้จากการวิจัยนี้ไปกำหนดเป็นโครงการ/กิจกรรมหรือแนวทางการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี)”. (2554, 3 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 12.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558”. (2558, 3 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 2.
- กิตติมา ปรีดีติลล. (2533). *ทฤษฎีการบริหารองค์การ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิทยาคาร.
- จินตนา สระทองขาว. (2554). *ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับคณะวิชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธ สุนทรายุทธ. (2536). *หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธวัชชัย ศุภดิษฐ์. (2557). การพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. *รายงานการวิจัย*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธันยวันธุ์ เลียนอย่าง. (2556). การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 19(2), 148-151.
- นงราม เศรษฐพานิชและสุวิมล ว่องวานิช. (2545). “การประกันคุณภาพการศึกษา.” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัดการโครงการประเมิน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์หน่วยที่ 6-10*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เนตรรุ้ง อยู่เจริญ. (2553). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสถานศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: หจก.พี.เอ็น.การพิมพ์.
- ปราณี สุทธิศรีสวัสดิ์. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พนารัตน์ สุภาคาร. (2548). *การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัทธนันท์ โพธิ์เขียว. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา*. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 20(20), 137-151.
- ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. (2524). *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วารินทร์ สีนสูงสุด. (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สยามมิตรการพิมพ์.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2546). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมสิทธิ์ สองประสม. (2550). *การศึกษาทัศนคติของพนักงานต่อระบบประกันคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. สารนิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557*. นนทบุรี: หจก. ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *สถิติข้อมูลการศึกษา*. เข้าถึงได้จาก http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=4. 24 มกราคม 2561.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธการพิมพ์.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). *พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2548). *แนวคิด ทฤษฎีและการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5-8*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- อมรพรรณ ประจันตวนิชย์. (2550). ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bakken, T. R. (2014). *Factors that influence faculty participation in formal and informal leadership opportunities: A case study of a comprehensive mid western two-year college* (Order No. 3620055). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1537396312). Retrieved from <https://search-proquest-com.edatabases.lib.buu.ac.th/docview/1537396312?accountid=44783>.
- Chao-Ton Su, Shao-Chang Li & Chin-Ho Su. (2010). An empirical study of the Taiwan National Quality Award causal model. *Total Quality Management & Business Excellence*, 14(8), pp.875.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1997). "Rural development participation: concepts and measures for project design, implementation and evaluation." In *Rural development monograph*, 2. Cornell University, Center for International Studies, Rural Development Committee.
- Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S., & Sowa, D. 1986. Perceived organizational support. *Journal of Applied Psychology*, 71, 500 –507.
- Juran, J. M. (1951). *Quality Control Handbook*. New York: McGraw Hill.
- Magdalena, J., & Mellar, H. (2009). Factors affecting quality enhancement procedures for e-learning courses. *Quality Assurance in Education*, 17(3), 220-232.
- Neelaveni, C., & Manimaran, S. (2016). Structural equation modeling for analyzing the impact of quality of administrative practices in higher educational institutions. *Quality and Quantity*, 50(4), 1663-1674.
- Robbins, S. P., & Judge, T. (2007). *Organizational behavior*. Upper Saddle River, N.J.: Pearson/Prentice Hall.
- Steer, M. R. (1991). *Introduction to Organization Behavior*. New York: Harper Collin Publishers Inc.
- Yamane, T. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper and Row.